

Petrasovszky Manó: „Uram, taníts meg minket imádkozni!”

Jelenleg a máriapócsi bazilita rendház társalkodójában őriznek egy farostlemezre olajjal festett képet, amely stílusa alapján Petrasovszky Manó festőművész munkájának tűnik (1. kép). Az alkotó meghatározását megerősítheti, hogy a festőművész Liki Imréhez írott leveleiben egy olyan képről értekeznek, amely ikonográfiai szempontból megegyezik ezzel a festménnyel. Feltehetően Liki hagyatékából került a rendtársak birtokába.

Liki Imre (1904–1961) bazilita atya a levelek keletkezésének évében, 1958 őszén még a nyíregyházi szeminárium rektora és a Hit-tudományi Főiskola tanára volt. Dudás Miklós püspök a bazilita rend feloszlata után helyezte ide. Petrasovszky neki címzett egyik levelében (kelt: Sátoraljaújhely, 1958. IX. 8.) a festmény elkészültét újságolja: „Kegyes türelmedet ugyancsak próbára tettem. Légy elnézéssel irántam, mert egyéb – korábbi – munkáimmal is elmaradtam, s számodra a képecskét is csak közben-közben csinálhattam. Olyan is lett hát, amilyen lett, de hát – a madár sem repülhet önmaga fölé, s én sem festhetek jobbat, szebbet, mint ahogyan az adott körülmények között momentán sikerül. Ha megfelelő rámát kap, talán eltűrhető lesz a szobádban. Tárgya, amint régebben jeleztem: »Domine, doce nos orare!« (Lk 11,1–13). Egyébként a kép magából kell, hogy beszéljen!” Ezek után a megfelelő keret lehetséges beszerzési helyéről ír, majd így folytatja: „Örömömré szolgálna, ha nem annyira igazságos, mint inkább irgalmas bírója lennél a képnek. Kívánom, hogy jó egészségedben és sokáig keltsen imádságra kedvet mindazokban, akik majd rápillantanak”. Petrasovszky néhány héttel később kelt leveléből (kelt: 1958. IX. 21.) kiderül, hogy Liki Imre már látta a festményt: „Elismerő soraid megnyugtattak abban az illúzióban, hogy az én képeimtől silányabb »festmények« is szoktak fityegni az ún. intelligens emberek szobáiban. A képem mindenesetre jobban fog mutatni megfelelő rámában”. A levél további részében ugyancsak a keretezés problémáival foglalkozik a művész, de kiderül a kép pontos mérete (66×52,5 cm), majd azt is megtudjuk, hogy Liki atya 500 forintot fizetett érte, amiből kb. 100 forint az anyagra (faelem, festék) ment el. Petrasovszky megjegyzi még: „A képecskén festettem, »gondolkodtam« cca. két hónapig (»ügyesebb« festő bizonyára hamarabb tudta volna le); mellékesen egyebeken is babrálgattam, de a fő gondom a te festményed volt”. A levél végén azt is megtudjuk, hogy Liki atya további festményeket is szeretett volna még rendelni tőle: „A szobádba leendő Madonna-, ill. Feszület-képre választ egyelőre nem tudok adni, mert annyira tele vagyok munkával és még restanciával, hogy azt sem tudom, melyiket kezdjem előbb. Légy, kérlek, egy kis türelemmel ez irányban!” Petrasovszky egy hónap múlva arról számol be Liki atyának (kelt: 1958. X. 20.), hogy „Pesten megrendeltem a szükséges rámát, s várom onnan a választ, hogy mennyire fog kerülni, s mikor lesz készen”. A szállítás megszervezése még külön nehézséget jelentett.

A festmény címe, „Uram, taníts minket imádkozni!”, arra a szentírási mozzanatra utal, amikor Jézus a Miatyánk imáját osztja meg az apostolokkal. A kompozíció Jézus egy terebélyes olajfa alatt, egy sziklán

ül méltóságteljesen, kezét ölében nyugtatja, szomorúan, de határozottan néz a távolba. Tizenegy apostol veszi körül, akik közül a nézőnek háttal, de az Úr előtt kitárt karral térdelő Péter jól azonosítható, mivel a festő minden bizonnyal neki tulajdonítja a Szentírásban feljegyzett és a kép címeként megadott kérést, amelyet az „egyik tanítvány” intézett Jézushoz (vö. Lk, 11,1). A többi apostol figyel, töprengve néz. A Jézus mögötti fa árnyékában megbúvó, a Mestertől elforduló tanítvány minden bizonnyal Júdás. A kép háttérében a jeruzsálemi templom épülete magasodik.

Érdekes, hogy Petrasovszky hagyatékában fennmaradt egy 1948 nyarán Máriapócsról sógornőjének küldött képeslap is, amelyen már ennek a kompozíciónak a fekete-fehér változatát látjuk, a valóságosnál szűkebb kivágatban (2. kép). Ez azt jelentheti, hogy a művész ezt a témát már tíz évvel korábban elkészítette valaki más számára, vagy az is lehet, hogy egy színes vázlat volt, amelyről fotót készített. Erre a korábbi verzióra nem utal a levelezésben, s egyelőre más forrást sem találtunk a korábbi festményre, így pontos sorsa sem ismert. Valószínűleg Liki atya sem tudott róla, ezért azt alkotó új munkaként dolgozhatta fel az ő számára. A téma valójában adta magát: a szeminárium rektornak a Mesterhez hasonlóan kell az imádságra oktatnia a rábizott papnövendékeket.

